

Sygn. akt IV Ka 707/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Tadeusz Węglarek

Sędziowie SO Ireneusz Grodek

SO Agnieszka Szulc-Wroniszewska (spr.)

Protokolant sekr. sądowy Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Violetty Włodarczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2015 roku

sprawy **W. B.**

oskarżonego z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 271 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 06 października 2014 roku sygn. akt VII K 746/13

na podstawie art.437§1 kpk, art.624§1 kpk, art.17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

- **utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;**
- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. B. – Kancelaria Adwokacka w P. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
- zwalnia oskarżonego od opłaty za drugą instancję i zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 707/14

UZASADNIENIE

W. B. został oskarżony o to, że w miesiącu grudniu 2008 w Ł.i T. działając wspólnie i w porozumieniu z H. T.w celu uzyskania kredytu gotówkowego na zakup samochodu dla W. B.zawarli w dniu 19-12-2008 r. umowę kredytu dla ludności „dobra pożyczka” nr (...)na kwotę 9890,00 zł z przedstawicielem Banku (...) SAw ten sposób, że H. T.będąc uprawnionym do wystawiania zaświadczenia o zatrudnieniu wystawał z datą 19-12-2008 zaświadczenie, w którym poświadczył nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne o zatrudnieniu W. B.w swojej firmie (...)H. Ł.ul. (...)na stanowisku kierowcy z miesięcznym wynagrodzeniem w wys. 1150 zł podczas gdy w rzeczywistości nie był on zatrudniony w tej firmie, a następnie dokument ten poświadczający nieprawdę istotny do uzyskania kredytu W.

B.przedłożył do banku wraz z wnioskami o udzielenie kredytu, czym doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Bank (...) SA tj. o czyn z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 §1 k.k. w zb. z art. 271 §1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 6 października 2014 roku w sprawie sygn. akt VII K 746/13 oskarżonego W. B. uznał za winnego tego, że w dniu 19 grudnia 2008 r. w Ł. i T. działając wspólnie i w porozumieniu z H. T. w celu uzyskania kredytu gotówkowego na zakup samochodu dla W. B. zawarli umowę kredytu dla ludności „dobra pożyczka” nr (...) na kwotę 9890,00 zł z przedstawicielem Banku (...) SA w ten sposób, że H. T. będąc uprawnionym do wystawiania zaświadczenia o zatrudnieniu wystawał z datą 18-12-2008 roku zaświadczenie, w którym poświadczył nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne o zatrudnieniu W. B. w swojej firmie (...) H. Ł. ul. (...) na stanowisku kierowcy z miesięcznym wynagrodzeniem w wys. 1.150 zł., podczas gdy w rzeczywistości nie był on zatrudniony w tej firmie, a następnie dokument ten poświadczający nieprawdę istotny do uzyskania kredytu W. B. przedłożył do banku wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu, czym doprowadzili do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Bank (...) SA, czym wyczerpał dyspozycję art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki na kwotę 10 złotych.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego W. B. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat.

Zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonego z urzędu wnosząc apelację i skarżąc wyrok w całości oraz na korzyść W. B..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mających wpływ na jego treść i polegający na uznaniu, iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu, podczas gdy prawidłowo oceniony materiał dowodowy powinien prowadzić do wniosku, że brak jest obiektywnych dowodów, które wskazywałyby na oskarżonego jako sprawcę czynu;

- na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. - obrazę przepisów postępowania tj. art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k., poprzez uznanie wyjaśnień współoskarżonego H. T. w zakresie uczestnictwa w czynie przestępczym oskarżonego W. za w pełni wiarygodne, podczas gdy przy prawidłowej ocenie materiału dowodowego należało stwierdzić, iż H. T. próbował swoją odpowiedzialność za popełnione czyny przerzucić na oskarżonego i innych współoskarżonych.

W konkluzji wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o umorzenie postępowania karnego z powodu braku dostatecznych dowodów potwierdzających winę lub też uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca popierał własną skargę apelacyjną i wnioski w niej zawarte.

Prokurator wnosił o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy okazała się być niezasadna.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, a dotyczące sprawstwa oskarżonego w zakresie czynu z art.

art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. są prawidłowe, gdyż, gdyż stanowią wynik nie budzącej żadnej zastrzeżeń oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, a zarzuty stawiane w apelacji mają charakter polemiczny i opierają się wyłącznie na odmiennej ich ocenie.

Do poczynienia ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa W. B. uprawniały Sąd I instancji głównie wyjaśnienia samego oskarżonego (bardzo niekonsekwentne, zmienne, każdorazowo zawierające szereg szczegółów na poparcie kolejnego stanowiska w sprawie, a jednocześnie sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym), wyjaśnienia współoskarżonego H. T. oraz dokumentacja dotycząca udzielonego oskarżonemu kredytu i zeznania świadków J. M. i A. B.. Ponadto do tych ustaleń uprawniały sąd także pośrednio wyjaśnienia innych współoskarżonych w sprawie tj.: M. A., K. K. i G. J. oraz świadków, którym podobnie jak W. B. współoskarżony H. T. wystawił zaświadczenie o zatrudnieniu, często wbrew faktycznym stosunkom prawnym w tym zakresie w firmie (...) tj.: J. Z., czy B. M.. Ów materiał dowodowy potwierdzał bowiem w oczywisty sposób mechanizm i motywy działania H. T. w innych, zbliżonych czasowo oraz okolicznościowo czynach przestępczych związanych z wyłudzeniem kredytu. Ustalenia poczynione łącznie w oparciu o cały w/w materiał dowodowy słusznie pozwalały Sądowi Rejonowemu na ostateczną negatywną ocenę wiarygodności wyjaśnień W. B. w zakresie jego własnej „umowy” o pracę i przedstawionych okoliczności pobrania kredytu z Banku (...) SA. Ocena wartości tych dowodów została dokonana wszechstronnie, we wzajemnym ich kontekście z innymi dowodami, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem życiowym i jako taka w pełni korzysta z ochrony art. 7 k.p.k.

Zarzut podnoszony w środku dowodowym obrońcy, że w toku przedmiotowego postępowania Sąd I instancji w sposób niewłaściwy ocenił zeznania współoskarżonego H. T., sugerujący, że miały one charakter pomówienia W. B. i próby przerzucenia na niego własnej odpowiedzialności, jest chybiony. Wbrew tym twierdzeniom, Sąd I instancji przy wydaniu zaskarżonego wyroku, miał na uwadze całokształt ujawnionego materiału dowodowego oraz wnikliwie i starannie rozważył wszystkie zebrane w sprawie dowody przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, a w sporządzonym uzasadnieniu przedstawił w sposób przekonywujący dlaczego dał wiarę określonym dowodom i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Dotyczy to również oceny wyjaśnień H. T.. Argumentacja zaprezentowana przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co do oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego i jego znajomego H. T. nie narusza w żaden sposób zasady swobodnej oceny dowodów. Swobodna ocena dowodów nakazuje bowiem, by Sąd ocenił znaczenie, moc i wiarygodność materiału dowodowego w sprawie na podstawie wewnętrznego przekonania z uwzględnieniem wiedzy oraz doświadczenia życiowego, nie będąc przy tym związany żadnymi ustawowymi regułami dowodowymi. W ocenie Sądu Okręgowego rozumowanie przytoczone przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia spełnia te wymogi.

Sąd Okręgowy zważył, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że oskarżony oszukał bank w taki sposób, że zachowanie to wypełniało dyspozycje przepisów art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. Do znamion przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. należą trzy oszukańcze sposoby jego popełnienia, w tym wprowadzenie innej osoby w błąd, a w konsekwencji jego powstania, do dobrowolnej, niekorzystnej decyzji pokrzywdzonego o rozporządzeniu mieniem, której towarzyszy jednak brak świadomości co do rzeczywistych skutków tego rozporządzenia. Niekorzystny charakter rozporządzenia należy oceniać z perspektywy interesów pokrzywdzonego i może ono polegać może na jakimkolwiek pogorszeniu jego sytuacji majątkowej (wyr. SA w Łodzi z 29.1.2001 r., II AKA 74/01, Prok. i Pr. 2002, Nr 10, poz. 16).

Sąd Okręgowy zważył, że już nawet z wyjaśnień samego oskarżonego, który prezentował ostateczną wersję, iż był zatrudniony u H. T., ale też wziął kredyt nie dla siebie, z zamiarem własnej spłaty rat, lecz dla pracodawcy, który to miał przejąć obowiązek ich spłaty wynika, że w/w sam przyznał się do udziału w jednym z klasycznych przykładów popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. W takiej sytuacji osoba figurująca w dokumentach jako biorąca kredyt zataja rzeczywistego „kredytobiorcę” i de facto uniemożliwia kredytodawcy właściwą ocenę zasadności przyznania kredytu, możliwości finansowych kredytobiorcy, poziomu ryzyka swojego przedsięwzięcia itp. Dzieje się tak np. w sytuacji, gdy sprawca wprowadza pokrzywdzonego w błąd, co do podmiotu, któremu faktycznie kredyt jest udzielany, a co za tym idzie, który ma spłacać raty i któremu przekazane są pieniądze bez możliwości sprawdzenia rzeczywistej sytuacji finansowej takiego podmiotu. Z drugiej strony wprowadza w błąd pokrzywdzonego przez to,

że podpisując osobiście dokumenty kredytowe mylnie sugeruje, iż osobiście będzie spłacać raty, podczas gdy od samego początku takiego zamiaru nie posiada. Dla przypisania oszustwa nie jest bowiem konieczne ustalenie, że sprawca miał zamiar niezwrócenia długu, albowiem wystarczy stwierdzić, że zamierzał zwrócić dług na innych warunkach, niż strony uzgodniły. Już samo to zachowanie stanowi przejaw przestępstwa oszustwa. Niekorzystnym rozporządzeniem mieniem przy zawarciu umowy kredytowej nie musi być rzeczywista strata w sensie materialnym, lecz już sam fakt przyznania kredytu bez odpowiedniego zabezpieczenia, bądź obciążonego większym ryzykiem banku. Oczywiście jest bowiem, że bank kierując się zasadami racjonalnego gospodarowania, nie przyznałby kredytu w sytuacji przedstawienia przez oskarżoną prawdziwych informacji o formie zatrudnienia i rzeczywistych dochodach – tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - II AKa 223/13 z 2013-07-11 (opubl. OSA/Kat rok 2013, Nr 3, poz. 17). Tym samym nie ma racji skarżący, który w istnieniu ewentualnej umowy o pracę pomiędzy oskarżonym, a H. T., a przynajmniej w świadomości oskarżonego, co do jej istnienia, upatruje podstaw prawnych do uniewinnienia W. B. od popełnienia zarzuconego mu czynu, zakwalifikowanego kumulatywnie z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k.. Zresztą także i sam skarżący ostatecznie przyznaje, że żadna umowa o pracę z oskarżonym nie została zawarta.

Obrońca wywodzi, iż skłonności oskarżonego do alkoholu, ujemnie rzutują na jego świadomość, co do bezprawności własnego działania. Skarżący wywodzi na tej podstawie, że w chwili podpisywania umowy kredytowej właśnie z powodu swojego stanu nietrzeźwości, W. B. mógł nie mieć świadomości, co do własnego współsprawstwa w przestępstwie popełnianym jedynie przez H. T.. Sąd Okręgowy zważył jednak, że o świadomości oskarżonego w chwili czynu wypowiedzieli się biegli, a ocena ich opinii psychiatrycznej dokonana przez sąd meriti, jest uzasadniona. Dodatkowo specyficzna zmienność wyjaśnień oskarżonego, każdorazowo ubrana w tak samo liczne szczegóły mające daną wersję – odmienną diametralnie od poprzedniej - uprawdopodobniać powoduje, że jego działanie należy ocenić jako wyrafinowaną i czynną próbę uniknięcia własnej odpowiedzialności, co nie jest charakterystyczne dla osób niewinnych i nie mających świadomości, co do bezprawności swojego zachowania. Słusznie zatem wyjaśnieniom W. B., nie znajdującym poparcia w innym, uznanym za wiarygodny materiał dowodowy, odmówiono wiary. Sąd Rejonowy szeroko uargumentował, dlaczego ostatecznie logika i doświadczenie życiowe przeczy, by było możliwym uznanie, iż W. B. miał świadomość istnienia obowiązującej w obrocie prawnym umowy o pracę zawierającej określone „parametry”, w szczególności, co do wysokości miesięcznego wynagrodzenia i działał w przeświadczeniu o istnieniu takiego dokumentu. Zauważyć należy, że przecież sam oskarżony nie był w stanie odpowiedzieć na pytania o wysokość swojego „zarobku” w spornym czasie i o zgodności tej wysokości z zapisami zawartymi w umowie kredytowej. Dość stwierdzić, że argumenty sądu rejonowego w tej kwestii w całości przekonują sąd odwoławczy. Obrońca właśnie w zmienności wersji prezentowanej w wyjaśnieniach oskarżonego, które - nota bene - jak sam zauważył są „nawzajem się wykluczające”, upatruje potwierdzenia faktu, iż oskarżony był zaskoczony zakwalifikowaniem jego zachowania jako przestępstwa, co potwierdza, że „jego wyjaśnienia nie posiadają żadnej wartości dowodowej i nie mogą być czynnikiem obciążającym”. Uwaga ta w istocie jest słuszna i pokrywa się z oceną materiału dowodowego dokonaną przez sąd pierwszej instancji, albowiem przecież także i ten sąd za wiarygodne uznał jedynie tą część wyjaśnień W., która znajduje potwierdzenie w innym zbieżnym z ustaleniami materiałem dowodowym.

Jest sprawa oczywistą, że to współoskarżony H. T. (aktualnie już prawomocnie skazany) był „mózgiem” całej operacji związanej z zaciąganiem kredytów na podstawie sfalszowanego dokumentu o wysokości zatrudnienia jaki sporządza pracodawca. Wiodącą rolę w zaplanowaniu i wykonywaniu całego procederu przez tą osobę dostrzegł także sąd rejonowy. I choć ustalenia faktyczne w zakresie sprawstwa W. B. opierają się w dużej mierze na wyjaśnieniach tej osoby, to właśnie potwierdzenie wyjaśnień H. T., co do innych przestępstw popełnionych w podobnych okolicznościach i czasie, przez innych świadków i współoskarżonych, którym także H. T. wystawił sfalszowane zaświadczenia będące podstawą do wypłaty poszczególnych kredytów dla tychże osób przez tożsamego pokrzywdzonego, uzasadniało oparcie ustaleń także w zakresie sprawstwa W. B. na wyjaśnieniach współoskarżonego H. T.. Zbieżność sytuacji i ich potwierdzenie innym materiałem dowodowym powoduje, że wyjaśnień H. T. nie można uznać za pomówienie. Ostatecznie także i sam także H. T. przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przestępstw.

Apelacja uwypukla także brak uzyskania korzyści majątkowej przez W. B., w czym upatruje podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez wydanie wyroku uniewinniającego. Tymczasem zgodnie z wyjaśnieniami H. T.

pieniężnymi uzyskanymi z kredytu on i oskarżony podzielili się. Natomiast nawet gdyby całą kwotę uzyskaną z Banku (...) zabrał dla siebie H. T., to celowe działanie oskarżonego polegałoby na tym, iż z działał w zamiarze uzyskania korzyści finansowej dla innej osoby, samemu także uzyskując z tej czynności korzyści w postaci zapewnienia „poparcia” pracodawcy, od którego oczekiwał zatrudnienia (sam oskarżony prezentował wersję, zgodnie z którą pieniądze z kredytu miały być spłacane przez firmę (...), w której pracował, po to właśnie by „firma lepiej się rozwijała” k.658v-659). Korzyść majątkowa, o której mowa w art. 286 § 1 k.k. jest pojęciem szerszym niż przywłaszczenie mienia, stanowiące cel działania sprawcy (animus rem sibi habendi) przy popełnieniu innych przestępstw przeciwko mieniu (kradzież, przywłaszczenie). Dlatego też, dla realizacji znamienia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przy przestępstwie oszustwa, sprawca wcale nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot oszukańczych zabiegów. Może on nawet zakładać zwrot mienia pokrzywdzonemu, zamierzając jednak osiągnąć korzyść majątkową płynącą z rozporządzenia mieniem, przejawiającą się w każdej innej postaci, niż jego przywłaszczenie – tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - II AKa 223/13 z 2013-07-11 teza II (opubl. OSA/Kat rok 2013, Nr 3, poz. 17).

Sąd Okręgowy zważył, że pisemne motywy zaskarżonego wyroku, przekonywująco wskazują jakie dowody nie pozwoliły, by w przedmiotowej sprawie mogło zapaść inne orzeczenie, aniżeli wyrok skazujący. Sąd Rejonowy właściwie ocenił osobowy i nieosobowy materiał dowodowy. Ocena tegoż materiału dowodowego, dokonana przez Sąd I instancji, jest przekonywująca i zasługuje na pełną aprobatę.

Także wymierzona oskarżonemu kara należyście uwzględnia okoliczności łagodzące i obciążające, rzutujące na wymiar kary i stanowi właściwą reakcję sądu, adekwatną do okoliczności sprawy i stopnia zawinienia sprawcy.

W tej sytuacji wyrok, jako odpowiadający prawu, utrzymano w mocy.

Na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 (Dz.U. Nr 163 poz. 1348) Sąd Odwoławczy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokat J. B. kwotę 516,60 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Na podstawie przepisów powołanych w sentencji wyroku Sąd Okręgowy zwolnił W. B. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając, że uiszczenie ich w sytuacji materialnej oskarżonego byłoby związane z nadmierną uciążliwością.